

ISTORIE MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ

NOI DOCUMENTE DESPRE RECONSTRUIREA, ÎN PRIMA JUMĂTATE A SEC. AL XIX-lea, A BISERICILOR DE LA MĂNĂSTIRILE MUSCELENE NEGRU-VODĂ ȘI VIEROȘ

SPIRIDON CRISTOCEA*

Trecerea timpului, răutățile oamenilor și ale vremurilor (incendii, răzmerițe, invazii ș.a.), și mai ales cutremurele, au făcut ca multe din edificiile laice sau ecleziastice (biserici, mănăstiri, curți domnești și boierești ș.a.) din județul Argeș, ca și din țară, să nu se mai păstreze, unele dispărând cu totul, iar multe din cele ce se păstrează astăzi fiind reconstruite. În această situație se află și mănăstirile Negru-Vodă din Câmpulung și Vieroș ale căror construcții au avut de suferit de pe urma cutremurelor, dar și a incendiilor, printre acestea aflându-se și biserica.

Așa cum se menționează în pisania de la Negru-Vodă, prima biserică, ridicată de Basarabii întemeietori de țară, la începutul secolului al XIV-lea, „în zilele creștinului Alexandru voevod Iliăș... când au fost cursul anilor de la Adam 7136 (1628)... se-au surpat“, fiind reconstruită de domnul Matei Basarab, între 1635 și 1636. Peste aproape 100 de ani, la 29 iulie 1737, oștirile turcești, după ce au alungat catanele și nemții din Câmpulung, „au dat foc atât sfintei monastiri, cât și orașului, de au ars cu mare groază“. După arderea orașului, domnul Constantin Mavrocordat a trimis dregători „și cu mulțime de slujitori, de au sfărâmat toate zidiurile mănăstirii și chiliile de prin prejur și s-au prădat monastirea, atât de odoară cât și de cele mișcătoare“. Numit egumen la 20 octombrie 1737, arhimandritul Nicodim a „făcut mănăstirea... atât sfânta biserică pe dinlăuntru împodobită... cât și afară chiliile și cu zidurile... și toate clopotile“¹.

Arderea mănăstirii este menționată și în catagrafia din 7 aprilie 1844: „la anul 7246 (1737), arzându-să de turci, s-au prenoit, a 3-lea oară, de răposatul, prea cuviosul arhimandrit Nicodim, egumenul aceștii mănăstiri, tot la anul 7246 (1737), în zilele domnului Constandin Vodă Mavrocordat“². Această „prenoire“ a constat din repararea bisericii, care a fost incendiată și jefuită de către turci, și de refacerea chiliilor și zidurilor de incintă.

După trecerea a încă două sute de ani, timp în care clădirile mănăstirii au fost zdruncinate de alte cutremure, clădirea bisericii s-a deteriorat, fiind nevoie de o

* Muzeul Județean Argeș, Pitești.

¹ Spiridon Cristoceă, *Pomelnicul mănăstirii Negru Vodă din Câmpulung-Muscel*, în „Glasul bisericii“, anul XLVI, nr. 3, mai-iunie 1987, p. 60-61.

² DANIC, fond MCIP, dos. 62/1844.

rezidire. Datorită faptului că mănăstirea Câmpulungului se afla „în proastă stare și dărăpănare“, domnul a poruncit, la 30 mai 1825, să se facă „cuvioșoasa chibzuire“ pentru a se vedea „cu ce mijloc s-ar putea să se aducă toate acele dărăpănite lucruri iarăși în bună stare și ființă“. Pentru a vedea starea bisericii este trimis la fața locului „arhitectorul Fraivalt“, astfel că la 25 aprilie 1826 mitropolitul Grigore al Ungrovlahiei, marele ban Constantin Bălăceanu și marele logofăt Nestor trimit domnului anaforaia prin care-i făcea cunoscut că „până nu să va dărâma până în pământ și să se zidească de iznoavă nu poate să fie întemeiată“. De asemenea „arhitectorul“ Frai Valt, care cercetase mănăstirea la fața locului, într-un zăpis, din 25 aprilie 1826, prezintă egumenului Filaret Apamias 12 „ponturi“ privind reclădirea bisericii. Nici din anafora, nici din zăpis nu aflăm mai multe date despre acest Fraivalt, pe care Ioan Răuțescu îl numește „Frantz Walet“, fără să indice sursa din care a luat acest nume³. Fără îndoială că acest „arhitector“ era de origine germană, numele lui fiind ortografiat în chirilica românească sub forma „Fraivalt“.

Întrucât anaforaia și zăpisul lui „Fraivalt“, din 25 aprilie 1826⁴, conțin date interesante privind reconstruirea, între 1827 și 1831, a celei de a treia biserici de la Negru-Vodă, le prezentăm integral, fără a face vreun comentariu pe marginea lor, dând posibilitatea celor interesați să le folosească conform preocupărilor lor.

Cealaltă mănăstire, Vieroș, situată în localitatea Făget, din orașul Mioveni, a fost construită în 1572-1573 de marele vornic Ivașcu Golescu, în biserică fiind înmormântat, în 1574, fratele său, marele clucer Albu Golescu, mort în lupta de la Jiliște împotriva lui Ioan Vodă al Moldovei. Deteriorarea în decursul timpului a primei biserici a dus la demolarea ei și reconstruirea celei ce se păstrează și astăzi. Reconstruirea bisericii, între 1827 și 1834, nu a fost un lucru ușor, pentru că egumenul de atunci al mănăstirii, Parthenie Vieroșanu, fiind bolnav nu s-a putut ocupa eficient de această operațiune, lucru care reiese și din cele două documente pe care le prezentăm la Anexe, nr. 3 și 4.

ANEXE

1

1826 aprilie 25.

Zăpisul „arhitectorului“ Frai Valt dat lui Filaret Apamias, egumenul mănăstirii Negru Vodă din Câmpulung, referitor la reconstruirea celei de a treia biserici.

Încredințez cu acest zăpis al meu la mâna prea sfinții sale părintelui Apamias chir Filaret, năstăvnic mănăstirii Câmpulungu, ca să fie știut că mănăstirea Câmpulungu, ajungând la proastă stare și dărăpănare din cutremure, ca o zidire veche de mulți ani, pentru care aceasta înștiințându-să Măria Sa Vodă s-au dat în cercetarea prea osfinții sale părintelui mitropolitu și a dumnealui vel ban Costandin Bălăcean i a dumnealui vel log<ofă> de Țara de Jos, Nestor, pentru care au urmat trebuința de a se

³ Preot Ioan Răuțescu, *Câmpulung-Muscel Monografie istorică*, Tipografia Gh. Gh. Vlădescu-Câmpulung Muscel, 1943, p. 70.

⁴ DANIC, Ms. 142, f. 117 r - 118.

face cunoscut prin vedere la fața locului stricăciunea mănăstiri, unde și mergând, după pliroforia ce am dat Măriei sale lui Vodă și la prea sf. părintele mitropolit i la orânduți boeri, s-au făcut cunoscut că această zidire, până nu să va dărâma de tot și să să facă zidurile noaoă din temelie, nu să face lucru temeinic. Și puindu-mă de am făcut și plan închipuitor de resmul ce iaste să să facă biserica, am făcut tocmeală ca după aceste ponturi, ce la vale mă leg, să fac biserica întocmai, adică.

1. Să să dărâme biserica până în fața pământului și toată materia zidului celui vechiu să să lepede afară, numai cărămida ce va fi întreagă să să puie pă unde va fi trebuință, iar zidirea noaoă să să înceapă din fața pământului, pă temelii cea veche.

2. Amvonul, ce iaste arătat în plan, să-l fac din trupul bisericii afară, cu patru stâlpi de piatră întregi, cu bașlicurile lor i cu legături trebuincioase la toți stâlpii, precum iaste la Sf. Mitropoliie, și cu bolți, iar înălțimea stâlpilor să fie după preporție.

3. Pietrile, cele după fața zidului, ce au fost așazate la zidirea veche a acestii biserici, să fie dator a le pune la zidul cel nou, iarși precum au fost, cu asemenea legături și meșteșug și înlăuntru și afară și câte pietri vor lipsi sau să vor strica la dărâmarea zidului vechiu să le puu din nou, ca să să îplinească și să căptuască cu pietri peste tot.

4. Înlăuntru, în biserică, să să puie patru stâlpi de piatră dintreg, precum să arată în plan, înălțimea și grosimea stâlpilor să fie după măsura binalii, cu legături de fier în toate părțile, pă la locurile unde să cuvine, iar bolțile i chimirurile să să facă după cum să arată în plan. Și la mijlocul bisericii, unde are să fie pandocrator, să să facă o turlă mare largă, înaltă, după măsurile din plan, de zid într-o cărămidă și jumătate, cu opt muchi, și căptușită cu piatră, precum iaste trupul bisericii. Altă turlă, mai mică, să să facă dasupra oltarului, iar cea de al treilea turlă, tot de o potrivă cu cea de la oltar, să să facă pă ușa bisericii de zid, iarși într-o cărămidă și jumătate, în opt muchi, dar necăptușită cu piatră.

5. La acoperământ să să puie chereștea bună, precum să cuvine, și să să învălească strașina de jos cu țigla zământuită verde, iar turlele toate să să învălească cu tinichea albă, la care acest acoperământ de jur împrejur să să facă și jghiaburi de tinichea de fier văpsite, cum și ștreșinile să fie cu tavan, după modă.

6. Ferestrele acestii biserici să să facă largi și lungi, încât să aducă lumină potrivită după reforma zidirii, și cercevelele ferestrelor să să facă de piatră noaoă, să să puie și înpleturi în ochiuri de fier groase i cu geamurile lor deosebit pă cercevele de lemn.

7. Pardoseala bisericii să fie naltă din pământ de doaoă palme și cu lespezi de piatră noi, iar pietrile cele vechi, care vor fi zdravene, să să preînnoiască și să să așaze atât în oltar, cât și în amvon.

8. Tencuiala, atât înlăuntru, cât și pe afară, oriunde va trebui, să să facă pentru zugrăvit.

9. Ori câte jățuri va trebui înlăuntru în biserică să să facă bune, întocmai ca cele de la Sărindar⁵.

⁵ Biserică în București.

10. Ușa bisericii, cea din afară, să se facă de scânduri de stejar groasă și căptușită cu fier peste tot, iar stâlpii care intră în zid să fie de piatră, care ușă să se facă cu legături groase de fier și cu broască mare, temeinică, întocmai ca cea de la Sărindar.

11. Tot lucrul aceștii biserici să se facă în doi ani, adică: în următorul 1826 să se dărâme zidirea veche și, tot într-acest an, să se facă și gătirea materii și în 1827 să se înceapă lucru, să se facă de roșu, și să se și acopere, iar de nu să va putea isprăvi după șart, iar nu cu pripă, cusurul ce va mai rămânea să se facă până în leat 1828 iunie 30 și să se isprăvească desăvârșit, ca să fie vreme să se zugrăvească, la care zugrăvire eu nu am a mă amesteca, ci mănăstirea o va face cu osebită cheltuială.

12. Lungimea, lărgimea și înălțimea acestii biserici să se facă după măsurile ce sânt așternute în plan, iar grosimea zidului trupului bisericii să se facă întocmai, precum au fost cel vechiu zid, și să se facă și brâu de piatră pă dinafara bisericii, de jur împrejur.

Pentru care aceste mai sus arătate ponturi că le voi păzi și le voi urma întocmai, după legăturile ce se arată mai sus, dau acest zapis la mănăstire, supt a mea iscălitură, iar pentru orice cheltuieli va intra la acest lucru, cât și orice materialuri, va trebui până să va săvârși, cum și cheltuiala dărâmatului bisericii și rădicarea molozului, ne-am învoit a mi să da 50.000, adică cincizeci de mii, care bani să mi să răspundă în cinci câștiuri de către dumnealui paharnic Antonache Theohari, fiind că dumnealui iaste chezaș pentru facerea aceștii biserici, adică: 10.000, acum la iscălitu contracturilor, și zece mii la începutu zidiri, și zece mii după ce să va ridica zidirea până la ferestri, și zece mii după ce să vor ridica turlele, câte trele, și cinci mii după ce să va isprăvi acoperământul bisericii, iar cinci mii să mi să răspundă când să va săvârși tot lucrul bisericii și vom da cheia în mâna prea sfinții sale, fără de a mai fi supărată mănăstirea peste suma tocmelei de mai sus întru nimic la cea mai mică cheltuială, ori cu cerere de salahori sau mâncarea lor și cu un cuvânt, măcar la cel mai mic lucru, mănăstirea să nu supere, ci toate să se facă de la sinem.

Pentru care această învoire s-au făcut două asemenea contracturi, unul din partea mănăstiri către mine, iar acesta, iscălindu-l însum și adevărindu-l și de cinstita Aghenție, l-am dat la mănăstire, 1826 apr. 25, Fraivalț arhitector.

Asemenea zapis s-au dat și din partea prea sfinții sale, părintelui Filaret Apamiias, năstavnîc sfintei mănăstiri Câmpulungu, la mâna lui Frai Valt⁶.

2

1826 aprilie 25.

Anaforaua înaintată domnului de către mitropolitul Grigore al Ungrovlahii, marele ban Costandin Bălăceanu, și marele logofăt Nestor privind reconstruirea celei de a treia biserici de la mănăstirea Negru Vodă din Câmpulung.

Prea Înălțate Doamne

După luminată porunca Mării Tale, ce prin pitac ni s-au dat de la 30 ale trecutului maiu, din 1825, spre a face cuviincioasa chibzuire pentru mănăstirea

⁶ Acest zapis nu există însă în manuscris.

Câmpulungului, din sud Mușcel, aflându-se în proastă stare și dărăpănare, cu ce mijloc s-ar putea să se aducă toate acele dărăpănate lucruri iarăși în bună stare și ființă, să arătăm Măriei Tale prin anafora.

Următori fiind am făcut cercetare, atât aici, cât și cu vedere la fața locului prin arhitectorul Fraivalț, și-am luat pliroforiie, întâi că zidirea bisericii aceștii mănăstiri, fiind veche și zmăcinată din locul ei din cutremure ca o zidire veche, până nu să va dărâma până în pământ și să se zidească de iznoavă nu poate să fie întemeiată.

Al doilea, că prea sfinția sa, arhierul Filaret Apamiias, au avut luoată prin contract mănăstirea aceasta, cu veniturile împreună, cu soroc de zece ani, începându-se anii de la 1817 apr. 23 și să împlinesc la viitorul 1827 apr. 23

În diastimă de noaoă ani din parte-i au păzit până acum ponturile din contract, au plătit-o și de datorii vechi, iar legătura pontului al treilea, prin care să îndatorează a acoperi biserica de iznoavă, nu l-au făcut, din pricina vechi zidiri și cheltuiala urma să meargă în zadar. Dar, în locul acestui învăliș al bisericii, au acoperit de iznoavă casele și odăițele dă jur împrejur ale mănăstirii, pentru trecere de mulți ani, iar de către stăpânire i s-au luat, pă seama țării, din veniturile de șase ani, adică din patru ani, de la 1823 și până la viitorul 1827, la casa datoriiilor țării, iar din 1821 și 1822 s-au luat în cheltuelile oștirilor împărătești din veniturile acestor ani prin tahvilurile ce ne-au arătat să aducă răspunși în sumă de 38564, lângă care, adăugându-se dobânda lor 12460, po cinci pungă la pungă, din vremea numărătorii și până la 1827, când i să îplinește sorocul contractului, să adună această sumă a luoării 51.024, dar peste această sumă de bani, după tocmeala ce prin contract s-au făcut cu numitul arhitector Fraivalț, ca să zidească biserica din pământ, tot pă temeliia veche, și după forma ce este arătată în plan, care s-au văzut de înălțimea ta, mai făcând trebuință, încă de cincizeci dă mii ca să o facă dă roșu și înlăuntru să o tencuiască, bez zugrăvitul și tâmpla, la care urmează osebită cheltuială și pentru care s-au făcut socoteală ca să se iconomisească deocamdată acum cu cheltuiala de vreoă trei mii, făcându-se dă zid, să alege toată suma 104.024, pentru care acești arătați bani, de să va găsi cu cale și de înălțimea ta, noi am făcut chibzuirea aceasta, fiincă veniturile aceștii mănăstiri să urcă până la 18.610, din care urmează a să răspunde și a să cheltui pă tot anul bani cutii și ai școalelor i cheltuiala mănăstiri și hrana prea prea sfinții sale.

Pentru care aceste dări și cheltuieli să știrbește din venit pă fiecare an peste 8.600 și rămâne venitul cel nezmintit numai de 10.000.

Așadar, suma de 104.024, analoghisându-se pă suma de 10.000 ai venitului ce rămân pă fieșcare an, să încheie mai mult de zece ani, dar prea sfinția sa s-au mulțumit numai pă zece ani a o mai avea mănăstirea, adică de la 1827 apr. înainte, până la 1837.

Pentru care, dă chezaș pă paharnic Antonache Theohari că va urma acestu cu răspunderea banilor facerii bisericii, după coprinderea contractului arhitectorului Fraivalț, cât și cu răspunderea cutii și ai școalilor și la 1837 va lăsa mănăstirea cu metoașile ei i acareturile slobode, fără un ban datoare la nimenea și zestrea ei toată în păr, cerând și chezașul ca peste bani cutii și ai școalilor să nu fie mănăstirea supusă la alte dări ale pământului, cum și arenzile moșiilor să fie slobod de a le vinde, pă ani câți ani va putea, să le dea în prothezmiia legăturii anilor, rămâind însă atâtea arenzi de

moșii pă mai mulți ani, câte vor fi trebuincioase pentru suma cheltuielilor cea du peste an.

Sau când înpotrivă să va întâmpla să moară prea sfinția sa, să rămâie chezașul întocmai, ca când ar trăi prea sfinția sa, iar stăpânirea să rânduiască atunci un călugăr la mănăstire, ca să fie purtător de grijă a să păzi rânduiala bisericii, cu răspunderea din partea chezașului a cheltuielilor ce mai sus s-au arătat, fără de nici o scădere, precum asemenea și de să va întâmpla să moară mai nainte chezașul să fie îndatorați clironomii săi să păzească întocmai cele orânduite, ca când ar trăi și însuși.

Părerea noastră aceasta este, iar hotărârea cea desăvârșit rămâne la Măria Ta, 826 apr. 25.

Grigore al Unglovlahii, Costandin Bălăceanu, Vel log<o>f<ă>t Nestor

3

1827 iulie 25.

Scrisoarea lui Filaret Apamias, egumenul mănăstirii Negru-Vodă din Câmpulung, trimisă mitropolitului Țării Românești referitoare la reconstruirea bisericii de la mănăstirea Vieroș

Prea osfințite stăpâne,

Stăpâneasca porunca prea osfințiilor voastre priimind am văzut și ceale ce mi se poruncește, ca să mergu la sf. mănăstire Vieroșul și să cercetez pentru biserica cea mare, în ce stare să află cu grătirea materii și de s-au făcut vreo mișcare pentru zidirea. Asăminea să mergu și la Pitești să mă întâlnesc cu sf. părintele Parthenie, igumenul mănăstirii aceștie, ca să-i zic ceale din partea prea osfv. poruncite, cum să văz și pentru starea minți întru care să află. La care, următor fiind, am venit la sfânta mănăstirea și n-am aflat pă dum<nea>l<ui> medelnicer Grigorie Leurdeanu la mănăstire, ce au fost dus la Pitești, zicându-mi că părintele Parthenie să află foarte tare bolnav.

A doa zi m-am dus însumi la Pitești și l-am aflat cu adevărat în cumpină mare, pătîmind de stanos și după a omenirii pot zice că nădejde de scăpare nu iaste, fiind foarte slab, încât abia vorbește. Cu toate aceste i-am făcut cunoscut sfinții sale toate aceale din partea prea osfințiilor voastre și sfinția-sa me-au arătat că cât din partea sf. au făcut toată gătirea materii, după puterea mănăstirii, cu toată boala sfinții sale, însă și această gătire iarăși prin dumnealui medelnicer Grigorie Leurdeanu de la carele m-au și orânduit ca să-mi dea toată pliroforie pentru toate, nefiind în stare sfinție sa a da pliroforie. Apoi, scoțând pre toți din casă dă mi-au vorovit duhovnicește aceste de jos arătate.

Cât pentru facerea bisericii, de i să va întâmpla sfârșitul vieții, acum în boala aceasta, cu lacrimi vă roagă ca această legătură a hrisovului său să să strice, cu a să rândui alt igumenu, fiind că dum<nealui> med<elni>c<e>r Grigorie Leurdeanu iaste unul din cei dintâi ctitori a strămoșului său neam, care au făcut începere zidirii aceștii mănăstiri și o au înzăstrat-o și l-au cunoscut om cu frica lui Dumnezeu și pre carele l-au avut de când i s-au încredințat mănăstirea purtători de griji să să rânduiască de cătră stăpânire pă dum<nea>lui, însă pă câți ani să vor socoti că vor ajunge di irat ? ca să să facă toată șarțurile și cu toate ceale trebuinți, adecă cu strane, catapeteazmă i cealelante următoare. Aceasta o voește sfinție sa, pentru că, deși i să va întâmpla sfârșitul, să să

socotească ca când ar și trăi. Iar deaca Dumnezeu îi va dăruia viața și va trăi să va urma hrîsovolului.

După aceasta, cercetând pă dumn<ea> lui med<elni>c<e>r (după ce ne-am întorsu iarăși la Vieroș) mi-au dat această foaie de toa<tă> materie câtă iaste gata curată și câtă iaste să să aducă în vara această, pre care o am bericlisesc prea osfv. Și așa, cu ajutorul lui D<u>m<ne>z<eu> și cu blag<oslovenia> prea osfințiilor voastre, astăzi, luni, s-au început la șanțuri a să săpa și până să va isprăvi șanțul să să triimiță după rânduială pecetluitul prea osfv. către protopopul ca să vie la mănăstire să pue temelie, după rânduiala bisericească.

Prea sf. stăpâne. Părintele Parthenie și de să va scula din boala aceasta, după starea minții sfinții sale, nu iaste nădejde de a să săvârși biserica curând, căci cele ce decuseari hotărâște a doa zi le schimbă. Pentru că și vrâsta și patimile i-au prefăcut minte și uită foarte de grabă și din pricina aceasta și din moșiile vândute s-au întâmplat de au făcut doă vânzări la doi, tot aceeaș moșie, din pricină că uită. Ci de veți socoti prea osfv, de să va îndrepta din boală să i să poruncească ca, în câtă vreme a va fi lucru bisericii până să va face, să nu să amestece la venit, cum nici bani să priimească, ci să să adune de către dum<nea>l<ui> med<elni>c<e>r și să să însărcineze dum<nea>l<ui> a purta toată grija, cheltuindu-se prin dum<nea>l<ui> ca un ctitor și râvnitor ce iaste.

Și așa, cu astfel de rânduială, crez și eu că să va face biserica, fără vreo împiedecare sau prelungire, și nu lipsescu a înștiința preaosfințiilor voastre, iar eu cu toată savas ? 827 iulie 25

Al preaosfințiilor voastre plecată slugă, Filaret Apamias

Peste câteva zile, isprăvind și eu materie bisericii Câmpulungului, voi veni la București și atunci vă voi arăta mai pre largu în pricina m<ănăstirii> Vieroșului. Zidirea m<ănăstirii> Câmpulungului au ajunsu la chenarurile ceale mari și am și început, numai lipsa pietrilor celor mari ne stingherește, din pricini că nu s-au făcut de cu iarnă, căci putea să să și acopere până în toamnă⁷

4

1827 august 2.

Scrisoarea trimisă de egumenul mănăstirii Vieroș, Parthenie Vieroșanu, mitropolitului Țării Românești, Grigorie, referitoare la reconstruirea bisericii de la această mănăstire.

Cu plec<ă>c<iune>, mă închin pra sfinții tale⁸

Prin plecată scrisoare înștiințez prea sfinții tale, pentru că eu, aflându-mă tot bolnav de patima cea știută, de sânt patru ani trecuți, și prinzând patima putere acum, de sânt doă săptămâni trecute, m-au surpat la așternut. Dar, cu nemărginită mila lui Dumzeu și cu blagoslovenia prea sfinți, de sânt doă trei zile, m-am învătejit spre mai bine. Rog pe Maica Domnului să fie rugătoare către milostivul Dumnezeu pentru tot folosul creștinesc și pentru mine păcătoșul.

⁷ DANIC, fond m-rea Vieroș, XXIV/8.

⁸ DANIC, fond m-rea Vieroș, XXIV/9.

Către aceasta prea sfinț. părinte, deosebit de plata datori țări și plata datoriilor mănăstirii vechi și noaă i alte cheltuieli ce s-au urmat în trebile casii, care plată de datorii și cheltuieli, de când sânt însărcinat cu purtarea de grijă a sfinti mănăstiri, sânt trecute în condică, supt a mea iscălitură, pentru care socotelile când să vor vedea. Mă rog a să întări și de către prea sfinți și cu toate greotățile arătatelor cheltuieli, pre cât am putut, m-am silit de am făcut și gătire pentru prefacerea sfinti mănăstiri.

Și rog pre Domnul ca să facă începere la zidire, ci fiind că este a să mai lungi cu un stânj<e>n și a să mai lărgi cu un stânj<e>n a fi 2, după cuviință, prea strimță fiind cea veche. Urmează a să face de iznoavă temeliie, la care am pus de am făcut și șanțurile, rămâind numai să înceapă a zidi

Mă rog prea sfinț. să să trimiță pecetluit către părintele prot<opo>p Elefteriie, sud Mușcl, să viie a da blagoslovenie la începerea temelii. Și cu toate că eu sânt bolnav, precum arăt, dar asupra lucrului la sfânta mănăstire am însărcinat pe dumnlui med<elni>c<e>r Grigoriie Leurdean, ce să află șazător înlăuntru în mănăstire, care este însărcinat și cu celelalte trebi ale casii, ca să fie dânceput până la săvârșirea lucrului, fiind că m-am încredințat că va fi cu deosebită silință și dorire ca un neam ce să trage din neamul fericiților ctitori și nădăjduesc cu ajutorul prea curatei Fecioarei și cu blagoslovenia prea sfinț. încet, încet va lua lucrul săvârșire, precum va fi plăcut Maicii Domnului și omenirii.

De aceaia, nu lipsii a înștiința și cu toată plecăciunea sânt, al prea sfinț. plecată slugă, Parthenie Vieroșan⁹

827 avg<us>t 2

GLOSAR.

Analoghisi, analoghisec	- a împărți proporțional, a repartiza (1)
Başlic	- căpătâiul crestat al stâlpilor unei case țărănești numit și căciulă (2)
Câști, câștiuri	- sumă de bani plătită cuiva la date fixe și care reprezintă de obicei o rată din arenda unei moșii (1)
Clironom, oamă, clironomi, oame	- moștenitor al unui bun, al unui drept; moștean (1)
Diastimă	- interval de timp, distanță de timp (1)
Pliroforie, pliroforii	- deslușire, informație, lămurire; veste, știre; situație informativă, lămuritoare (1)
Șart, șarturi	- 1. rânduială, uzanță; tradiție, datină 2. rost, socoteală, tâlc, noimă 3. în ordine, pe rând, metodic 4. dispoziție, hotărâre; stipulație; convenție, învoială (1)

Bibliografie glosar.

- BULGĂRE, Gh., CONSTANTINESCU-DOBRIDOR, Gh., *Dicționar de arhaisme și regionalisme*, vol. I-II, Editura Saeculum vizual, București, 2003 (1)
- ȘĂINEANU, Lazăr, *Dicționar universal al limbei române*, A șaptea edițiune, Revăzut și adăogit la Ediția VI-a, Editura Scrisul românesc S.A., Fost Samitca (2)

⁹ Semnătură autografă.

NEW DOCUMENTS REGARDING THE CONSTRUCTION
OF THE THIRD CHURCH FROM THE NEGRU VODĂ
MONASTERY CÂMPULUNG

Abstract

The second church of Negru Vodă Monastery was reconstructed by Matei Basarab between 1635 and 1636 and then renovated between 1827 and 1831. Two documents from the 25-th of April 1826 give further information about this church which can be seen even today.